

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

— 2568 —

กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา
กระทรวงการต่างประเทศ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ในฐานะเป็นกลไกของฝ่ายบริหารมีบทบาทในการขับเคลื่อนหน่วยงานภาครัฐให้บริหารงานภายใต้กรอบธรรมาภิบาล โดยกำหนดให้การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาล เพื่อลดปัญหาการทุจริตภาครัฐตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงานและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประทุมิขอบได้

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต เป็นการดำเนินการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตที่จะนำไปสู่การจัดทำมาตรการภายในต่าง ๆ ของหน่วยงาน เพื่อป้องกันการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม และเชื่อมโยงกับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment - ITA) ตัวชี้วัดที่ ๑๐ เกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริต

กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา ได้ตระหนักถึงความสำคัญต่อเรื่องดังกล่าว และพร้อมส่งเสริมการป้องกันการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสินบน เพื่อไม่ให้เกิดความเสี่ยงและปัญหาขึ้นภายในหน่วยงาน จึงได้ดำเนินการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงที่อาจจะก่อให้เกิดการทุจริตและการประทุมิขอบภายในหน่วยงานเพื่อเป็นกรอบกันความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของหน่วยงาน

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) – ความเสี่ยงการทุจริต

กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา จัดทำประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสินบนของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของกรมฯ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ประเด็น คือ ๑) การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ๒) การใช้อำนาจตามกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ ๓) การจัดซื้อจัดจ้าง และ ๔) การบริหารงานบุคคล ซึ่งอาจเป็นประเด็นที่มีความเสี่ยง ในการประเมินในรอบงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ และจัดทำเกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood) เกณฑ์ผลกระทบ (Impact) และ เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) ดังที่ปรากฏในตาราง เพื่อช่วยตัดสินใจว่าปัจจัยเสี่ยงใดควรได้รับการจัดการก่อนหลัง โดยนำโอกาสและผลกระทบที่ได้นำลงในแผนภูมิ Risk Score ดังกล่าว หากความเสี่ยงตกอยู่ในโซน สีแดงจะถือเป็นความเสี่ยงสูงที่จำเป็นต้องมีแผนงานเพื่อลดความเสี่ยงทันที หากตกอยู่ในโซนสีเขียว แสดงว่าอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ไม่ต้องมีการจัดทำแผนเพิ่มเติม

โดยกรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกาได้จัดทำเกณฑ์การวัดโอกาสเกิด (Likelihood) และเกณฑ์การวัดผลกระทบ (Impact) โดยการกำหนดตามประเด็นทั้ง ๔ ประเด็นไว้ ดังนี้

ประเด็นที่ ๑: การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ในประเด็นนี้ "กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกาไม่มีความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นการรับสินบนในกระบวนการอนุมัติ อนุญาต เนื่องจากกรมฯ ไม่มีการกักการอนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘"

ประเด็นที่ ๒: การใช้อำนาจตามกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ

เกณฑ์การวัดโอกาสเกิด (Likelihood)

ระดับคะแนน	ระดับการเกิดความเสี่ยง	โอกาสในการเกิดการทุจริต (Likelihood)
๕	สูงมาก	โอกาสเกิดการกระทำการทุจริต ๕ ครั้ง ต่อปี
๔	สูง	โอกาสเกิดการกระทำการทุจริต ๔ ครั้ง ต่อปี
๓	ปานกลาง	โอกาสเกิดการกระทำการทุจริต ๓ ครั้ง ต่อปี
๒	น้อย	โอกาสเกิดการกระทำการทุจริต ๒ ครั้ง ต่อปี
๑	น้อยมาก	โอกาสเกิดการกระทำการทุจริต ๑ ครั้ง ต่อปี

เกณฑ์การวัดผลกระทบ (Impact)

ระดับคะแนน	ระดับความรุนแรง	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)
๕	สูงมาก	- เกิดความเสียหายต่อรัฐเจ้าหน้าที่ถูกลงโทษข้อมูลความผิดเข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรม - เกิดการฟ้องร้องต่อศาล หรือหน่วยงานกำกับดูแลองค์กรตรวจสอบทำการตรวจสอบความเสียหายที่เกิดขึ้น
๔	สูง	- ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความไม่โปร่งใส สื่อมวลชนสื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่องและสังคมให้ความสนใจ - ร้องเรียนต่อสื่อมวลชนและมีการออกข่าว
๓	ปานกลาง	- หน่วยตรวจสอบของหน่วยงาน หรือหน่วยตรวจสอบภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง - มีการส่งหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงานโดยไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน

ระดับคะแนน	ระดับ ความรุนแรง	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)
๒	น้อย	- ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงานมีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส - เริ่มมีความกังวลและสอบถามข้อมูล
๑	น้อยมาก	แทบจะไม่มี

ประเด็นที่ ๓: การจัดซื้อจัดจ้าง

เกณฑ์การวัดโอกาสเกิด (Likelihood)

ระดับคะแนน	ระดับการเกิด ความเสี่ยง	โอกาสในการเกิดการทุจริต (Likelihood)
๕	สูงมาก	มากกว่า 80%
๔	สูง	50 - 80%
๓	ปานกลาง	20 - 50%
๒	น้อย	น้อยกว่า 20%
๑	น้อยมาก	0%

เกณฑ์การวัดผลกระทบ (Impact)

ระดับคะแนน	ระดับ ความรุนแรง	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)
๕	สูงมาก	มากกว่าร้อยละ ๘๐ ของวงเงินงบประมาณ
๔	สูง	ไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของวงเงินงบประมาณ
๓	ปานกลาง	ไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของวงเงินงบประมาณ
๒	น้อย	ไม่เกินร้อยละ ๒๐ ของวงเงินงบประมาณ
๑	น้อยมาก	แทบจะไม่มีผลกระทบกับวงเงินงบประมาณ

ประเด็นที่ ๔: การบริหารงานบุคคล

เกณฑ์การวัดโอกาสเกิด (Likelihood)

ระดับคะแนน	ระดับการเกิดความเสี่ยง	โอกาสในการเกิดการทุจริต (Likelihood)
๕	สูงมาก	มากกว่า 80%
๔	สูง	50 - 80%
๓	ปานกลาง	20 - 50%
๒	น้อย	น้อยกว่า 20%
๑	น้อยมาก	0%

เกณฑ์การวัดผลกระทบ (Impact)

ระดับคะแนน	ระดับความรุนแรง	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)
๕	สูงมาก	- เกิดความเสียหายต่อรัฐเจ้าหน้าที่ถูกลงโทษชี้มูลความผิดเข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรม - เกิดการฟ้องร้องต่อศาล หรือหน่วยงานกำกับดูแลองค์กรตรวจสอบทำการตรวจสอบความเสียหายที่เกิดขึ้น
๔	สูง	- ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความไม่โปร่งใส สื่อมวลชนสื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่องและสังคมให้ความสนใจ - ร้องเรียนต่อสื่อมวลชนและมีการออกข่าว
๓	ปานกลาง	- หน่วยตรวจสอบของหน่วยงาน หรือหน่วยตรวจสอบภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง - มีการส่งหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงานโดยไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน
๒	น้อย	- ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงานมีคนร้องเรียนแจ้งเบาะแส - เริ่มมีความกังวลและสอบถามข้อมูล
๑	น้อยมาก	แทบจะไม่มี

Risk Score

โอกาสเกิด (Likelihood)	สูงมาก (5)	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
	สูง (4)	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
	ปานกลาง (3)	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
	ต่ำ (2)	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
	ต่ำมาก (1)	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง
		ต่ำมาก (1)	ต่ำ (2)	ปานกลาง (3)	สูง (4)	สูงมาก (5)
ผลกระทบ (Impact)						

- ความเสี่ยงอยู่ในระดับสูงมาก ที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยงทันที
- ความเสี่ยงอยู่ในระดับสูง ที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยง
- ความเสี่ยงยังอยู่ในระดับปานกลาง ที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการทบทวนความเพียงพอของมาตรการควบคุมที่มีอยู่
- ความเสี่ยงอยู่ในระดับต่ำ ที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องมีการจัดทำแผนเพื่อลดความเสี่ยง

